

A Debreceni Ítéltábla a Pivarnyikné Dr. Juhász Emőke Ügyvédi Iroda (CÍME, eljáró ügyvéd: Pivarnyikné Dr. Juhász Emőke) által képviselt felperes neve (FELPERES CÍME) felperesnek -, a Takács és Kiss Ügyvédi Iroda (CÍME, eljáró ügyvéd: Dr. Kiss Pál Barna) által képviselt I.rendű alperes neve (I.R. ALPERES CÍME) I.r. és II.rendű alperes neve (II.R. ALPERES CÍME) II.r. alperesekkel szemben élettársi közös vagyon megosztása és járulékai iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 2013. október 25. napján meghozott 21.P.21.987/2012/25. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszámon előterjesztett és 30. sorszámon indokolt fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - a 2014. március 5. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig részben és akként változtatja meg, hogy a **INGATLAN 1** tekintetében a felperes 23/25, míg néhai **R.M.** örökhagyó 2/25 arányban szerzett tulajdonjogot.

Az ítéltábla megkeresi a Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala Monori Járási Hivatal Járási Földhivatalát (2201 Monor, Nemzetőr u. 23.; Pf.53.), hogy a **INGATLAN 1** tulajdoni lap II. rész 6. sorszám alatt felperes neve felperes (**ADATAI**, CÍM szám alatti lakos) tulajdonaként jegyzett $\frac{1}{2}$ ingatlanilletőség mértékét 23/25 mértékre módosítsa, míg a 7. sorszám alatt néhai **R.M.** (**ADATAI**, CÍM szám alatti lakos) tulajdonaként jegyzett $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadot 2/25 arányra módosítsa, az eredetileg bejegyzett vétel jogcímén történő tulajdonszerzés mellett, élettársi vagyonközösség címén történő tulajdonszerzéssel való kiegészítéssel.

A felperes által az államnak fizetendő eljárási illeték összegét 189 851 (Egyszáznyolcvankilencezer-nyolcszázötvenegy) Ft-ra leszállítja, míg az alperesek által fizetendő eljárási illeték összegét 604 733 (Hatszáznégyezer-hétszázharminchárom) Ft-ra és a felperesnek fizetendő részperkölség összegét 850 000 (Nyolcszázötvenezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 139 200 (Egyszázharminckilencezer-kettőszáz) Ft perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes az alperesek mint néhai **R.M.** törvényes örökösei ellen élettársi közös vagyon megosztása iránt indított pert. Az elsőfokú bíróság a felek nyilatkozatai, a csatolt okiratok,

valamint a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a következő tényállást állapította meg.

A felperes és néhai **R.M.** (a továbbiakban: örökhagyó) 1998. évben ismerkedtek meg egymással, 1999. május hónaptól érzelmi kapcsolat alakult ki köztük, majd amikor 1999. őszétől az örökhagyó a felperes kizárólagos tulajdonát képező **C Í M - 1 -** alatti lakásba költözött, élettársi kapcsolatot létesítettek. Az örökhagyó a 2000. október 9. napján keltezett adásvételi szerződéssel - a szerződés szerint 4 200 000 Ft vételárért - megvásárolta a **C Í M - 2 -** . alatti 36 négyzetméter nagyságú társasházi lakást, 2000. október 10-én azonban egy külön megállapodás került aláírásra az örökhagyó és az eladó között, melyben rögzítették, hogy a vételár ténylegesen 6 500 000 Ft volt. Ezen ingatlanba a felperes édesanyja, **H.I.** költözött be, ahová 2000. december 1. napjától be is jelentkezett. A felperes édesanyjának a lakásba történő beköltözésétől kezdődően a lakás társasházi közös költségének, áramszámlájának és a kábeltévé szolgáltatásának a díja az örökhagyó számlájáról került levonásra. A felperes édesanyja korábban egy önkormányzati bérlakással rendelkezett, amelyet elcserélt egy magánszemély tulajdonában álló ingatlanban lévő bérlakásra.

A felperes és az örökhagyó a 2002. augusztus 6-án keltezett adásvételi szerződéssel $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ tulajdoni arányban megvásárolták a **INGATLAN 1-t** 5 750 000 Ft vételárért. 2003. évben a felek az építési telken családi ház építésébe kezdtek, ahová 2006. nyarán beköltöztek, a jogerős használatbavételi engedélyt pedig 2007. január 29-én kapták meg.

A felperes és az örökhagyó között az életközösség 2007. június végén megszűnt, azonban a felek, az örökhagyó 2007. október 28-án bekövetkezett haláláig a . . . házban laktak.

A felperes 1997. május 20-tól 2008. november 25. napjáig a **GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 1 NEVE** alkalmazásában állt, 1999. szeptemberétől 2007. júniusáig részére nettó

22 111 953 Ft jövedelem került kifizetésre.

Az örökhagyó 2000. július 7. napjától rendelkezett folyószámlával a **PÉNZINTÉZET 1 NEVE**-nél, amelyre annak nyitásától kezdődően az **GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 2 NEVE** utalt át munkabért (ezt megelőzően munkabérének összegéről nincs adat). Ezen kívül az örökhagyó rendszeresen készpénzt fizetett be erre a számlára, amelyek összege alkalmanként

30 000 - 150 000 Ft volt, azonban e befizetések forrása nem volt megállapítható. Az örökhagyó számláján a számlanyitás időpontjától az életközösség megszakadásáig (2007. június vége) a munkabér átutalás és a készpénzbefizetés alapján történt jóváírások összege összesen 12 044 904 Ft volt, míg ugyanezen időszakra a felperes munkabér átutalásainak összege 20 149 979 Ft volt, amelyek egymáshoz viszonyított aránya 37% : 63%.

Az örökhagyó 2002. áprilisától kezdődően számlája terhére bankkártyával vásárolt, valamint hitelkártyával is rendelkezett, a halálakor folyószámláján 270 370 Ft-, hitelkártyáján pedig 307 928 Ft összegű tartozások voltak.

Az együttélés ideje alatt az örökhagyó és a felperes közös háztartást vezettek, amelynek kisebb vásárlásait az örökhagyó intézte, előfordult azonban, hogy a nagyobb (10 000 Ft-ot meghaladó) bevásárlások ellenértékét szintén az örökhagyó egyenlítette ki. A háztartást az örökhagyó vezette, a . . . családi ház építkezésekor a fizikai munkák nagy részét a

felperes végezte, a kisebb fizikai erőfeszítést igénylő munkákban pedig az örökhagyó is részt vett.

A felperes a keresetében „élettársi vagyontársaság megszűntetése” jogcímén kérte az elsőfokú bíróságot, hogy állapítsa meg, hogy a **C Í M - 2** - alatti lakás ingatlanban 40/65-öd arányban, míg a **INGATLAN 1** ingatlanban 1/1 arányban tulajdonjogot szerzett. Kérte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az ingóságok közül az általa készített vagyonmérleg szerint az 1-13. valamint a 17-25. tétel alatti ingóságokat adja a tulajdonába. Állította, hogy az örökhagyóval érzelmi közösségben élt 1999. májustól 2007. júliusáig, azonban közös gazdálkodást nem folytattak, ezért jogilag élettársaknak nem minősültek, közöttük „élettársi vagyontársaság” nem jött létre. Előadta, hogy a **C Í M - 2** - alatti lakás vételárából az örökhagyó mindössze 2 500 000 Ft-ot fizetett meg, amely lakáscélú megtakarításából származott, míg a vételár nagyobb részét ő biztosította akként, hogy 3 000 000 Ft-ot az édesanyja adott részére (amelyet édesanyja a lakáscsere szerződésből eredően a cserepartnerétől kapott),

1 000 000 Ft pedig az ő különvagyonára volt. Arra hivatkozott, hogy mindezek ellenére azért került a lakás 1/1 arányban az örökhagyó tulajdonába, mivel ez a lakáscélú megtakarítása felhasználásának feltétele volt.

Állította, hogy a . . . építési telek 5 750 000 Ft összegű vételárát egyedül fizette meg akként, hogy 1 200 000 Ft megtakarítással rendelkezett, 1 600 000 Ft hitelt vett fel a **PÉNZINTÉZET 2 NEVE** től, valamint 3 000 000 Ft munkáltatói hitelt kapott. Előadta, hogy a munkáltatói hitelt a **C Í M - 2** - . alatti lakás felújítására kapta, ezért a kölcsön igénylése előtt ezen ingatlan 1/2 tulajdoni hányada a „névére került”, azonban pénzügyi mozgás nem történt. Állította továbbá, hogy ezen hitelek törlesztését saját jövedelméből teljesítette. Hangsúlyozta, hogy az örökhagyó anyagilag az építkezéshez sem járult hozzá, ugyanis azt is ő finanszírozta teljes egészében, mivel 2004. évben az **BIZTOSÍTÁS NEVE** biztosításából 868 289 Ft bevételhez jutott, 2005. évben részvényopciói értékesítéséből 2 200 000 Ft nyereséget realizált és 12 500 000 Ft-ért eladta saját tulajdonú lakását, valamint 2006. évben újabb részvényopciókból 2 200 000 Ft-hoz jutott. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a . . . ingatlan 1/2 hányada csupán érzelmi indíttatásból került az örökhagyó tulajdonába.

Az alperesek mint az örökhagyó törvényes örökösei (édesapja, I.rendű alperes neve I.r. és édesanyja halálát követően testvére, II.rendű alperes neve II.r. alperesek) a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy a felperes és az örökhagyó között nem csupán érzelmi kapcsolat, hanem gazdasági közösség is fennállt, ugyanis együtt gazdálkodtak és közösen építették fel a . . . családi házat. Előadták, hogy a **C Í M - 2** - . alatti ingatlan megvásárlásához az örökhagyó nem csupán 2 500 000 Ft összeggel rendelkezett, ugyanis az I.r. alperes és édesanyja adtak neki 550 000 Ft-ot (utóbb ezt 650 000 Ft + 170 000 Ft összegre módosították), valamint hivatkoztak arra, hogy az örökhagyó 1 600 000 Ft kölcsönt vett fel a **PÉNZINTÉZET 1 NEVE**-től (utóbb ezt 1 500 000 Ft-ra módosították) és 750 000 Ft-ot a munkatársától kapott kölcsön. A . . . telekvásárlás kapcsán hangsúlyozták, hogy a felperes azon állítása, miszerint különvagyonából történt a vételár megfizetése, nem bizonyított. Hivatkoztak arra, hogy az örökhagyó 2 100 000 Ft-tal rendelkezett a **C Í M - 2** - alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának a felperes részére történő értékesítéséből, amely összeget e telek megvásárlására fordított. Kiemelték, hogy

az építkezés alatt az I.r. alperes és az örökhagyó édesanyja rendszeresen segítettek fizikai munkával is és kisebb-nagyobb anyagi támogatást is nyújtottak az örökhagyónak.

Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes és az örökhagyó 1999. szeptemberétől 2007. június végéig élettársak voltak és ezen időszak alatt a szerzésben való közreműködésük aránya egyenlőnek volt tekinthető.

A közbenső ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, amelynek eredményeként lefolytatott másodfokú eljárás során a Debreceni Ítéltábla a **ÜGYSZÁM** /3. szám alatti közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének az élettársi kapcsolat fennállására és időtartamára vonatkozó rendelkezését helybenhagyta, a szerzésben való közreműködés arányát meghatározó rendelkezését pedig a fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes az ingóságok vonatkozásában a vagyonközösség megosztása iránti kereseti kérelmétől elállt, amelyre vonatkozóan az elsőfokú bíróság a pert megszüntette és rendelkezett a mérsékelt illeték viseléséről is.

A Miskolci Törvényszék a 25. sorszámú ítéletében a . . . **INGATLAN 1** ingatlan tekintetében megállapította, hogy azon vétel- és élettársi közös szerzés címén a felperes 83/100, míg néhai **R.M.** örökhagyó 17/100 arányban szerzett tulajdonjogot. Ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest és az alpereseket a feljegyzett kereseti illetékek a megtérítésére, illetve az alpereseket arra, hogy fizessenek meg a felperesnek egyetemlegesen 250 000 Ft (rész)perköltséget.

Az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy mivel 1999. szeptembere illetve 2000. júliusa közötti időtartamra az örökhagyó munkabéradatai nem álltak rendelkezésre, ezért a felperes kereseti kimutatásaiban közölt összegek közül is csak a megjelölt időponttól az életközösségük megszakadásáig terjedő időtartamra vonatkozó bért vette számításba, melyeknek összege 20 149 979 Ft. Az ugyanezen időszakot figyelembe véve az örökhagyó számláján történt - nemcsak a munkabérekéből, hanem az egyéb jóváírásokból eredő összegeket is - 12 044 904 Ft jövedelmet állapított meg az örökhagyó részére, melyek egymáshoz viszonyított mértéke a felperesre kedvezőbben 63%, illetve 37%. Az örökhagyó oldalán mérlegelte, hogy a különböző befizetésekhez készpénzzel rendelkezett és ugyanígy teljesítette a meglévő készpénzéből a mindennapi megélhetéshez szükséges vásárlások egy részét is, ezért a felek jövedelmeinek egymáshoz viszonyított arányát azonosnak állapította meg. Megindokolta, hogy miért hagyta figyelmen kívül azoknak a tanúknak a vallomásait, akik az életközösséggel összefüggésben nem bizonyultak szavahihetőnek.

Az elsőfokú bíróság a **C Í M - 2** - alatti lakás megvásárlásának körülményeivel kapcsolatban azt állapította meg, hogy az örökhagyó 3 800 000 Ft készpénzzel rendelkezett ennek az ingatlannak a megvásárlásához, amelyhez további 550 000 Ft-ot kapott a szüleitől. A 4 200 000 Ft vételár összegéhez képest az eladó és az örökhagyó között 2000. november 10-én született egy olyan megállapodás, hogy a tényleges vételár 6 500 000 Ft volt, a különbözetet azonban az örökhagyó és a felperes közösen egyenlítette ki

úgy, hogy az örökhagyó által felvett hiteltörlesztéseket a közös gazdálkodás keretein belül a szerzési arány egyenlő mértéke mellett részletekben fizették ki. Azzal tehát, hogy az örökhagyó 1/1 tulajdoni hányadának 1/2 részét a felperes az édesanyja által részére biztosított készpénzvagyon felhasználásával megváltotta, a tényleges ingatlan-nyilvántartási állapotnak megfelelő helyzet jött létre, ezért ezen ingatlan tekintetében a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a . . . telek 2002. augusztus 6-i - 5 750 000 Ft-ért történt - megvásárlásakor az örökhagyó 2 100 000 Ft különvagyoni készpénzzel rendelkezett, amely a felperesi különvagyonból került részére átadásra. A felperes az ingatlanon létesített felülepítmény bekerülési költségét 16 000 000 Ft-ban jelölte meg azzal, hogy a telekár kifizetéshez felhasznált összegeken túlmenően a részvényértékesítésből, illetve a biztosítási kifizetésből további bevételeket tüntetett fel. Az elsőfokú bíróság a részvényértékesítésből származó bevételt 5 038 455 Ft-ban, míg az **BIZTOSÍTÁS NEVE** alapján történt kifizetést 868 289 Ft-ban állapította meg, azonban az utóbbinál az örökhagyó és a felperes életközösségének időtartamát figyelembe véve azt 55,8%-ban a felperes által teljesített különvagyoni befizetések eredményeként, a többi részében az együttélés ideje alatt közös befizetéseként létrejött vagyonszaporulatként számította, így csupán 484 505 Ft felperesi saját vagyont számolt el. A felperes a **C Í M - 1** - alatt található lakásának eladási árát a kereseti kérelmében 12 500 000 Ft-ban jelölte meg különvagyonaként, utóbb 13 000 000 Ft-ra módosította, azonban az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló okiratok mérlegelésével - mivel az adásvételi szerződésben 11 000 000 Ft vételár szerepelt - az utóbbi összeget állapította meg. Arra a következtetésre jutott, hogy a . . . telek vásárlásánál az örökhagyó 2 100 000 Ft különvagyonnal, míg a felperes 5 038 455 Ft részvényértékesítésből származó, 11 000 000 Ft ingatlanértékesítésből származó és 484 505 Ft életbiztosítási összegből különvagyoninak minősíthető pénzzel rendelkezett, mely az oldalán 16 522 960 Ft-ot jelentett. A többi felhasznált összeg egyrészt a felek különböző felvett hiteleiből, másrészt pedig a fizetésükből folyamatosan felhasznált pénzösszegekből tevődött ki. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a . . . ingatlan telekára 5 750 000 Ft volt, a felépítmény bekerülési költsége 16 000 000 Ft, amely így mindösszesen 21 750 000 Ft, ebből az örökhagyó 2 100 000 Ft, a felperes 16 522 960 Ft nagyságrendű különvagyonnal rendelkezett, ezért a közös vagyoni rész 3 127 070 Ft, amely a felek egyenlő szerzési arányát figyelembe véve személyenként 1 563 250 Ft-ot jelent. Ennek eredményeként a 21 750 000 Ft-nak az örökhagyó által biztosított pénzösszeg a 17%-a, a felperes által biztosított összeg pedig a 83%-a, így ennek megfelelően állapította meg a szerzési arányt a . . . ingatlanban.

A perköltség megállapításánál figyelembe vette azt, hogy a **C Í M - 2** - ingatlan 1/2 részére előterjesztett kereseti kérelemnek 443 076 Ft a perértéke, a . . . ingatlan 1/2 részére nézve pedig 12 000 000 Ft. Mivel a **C Í M - 2** - ingatlan tekintetében elutasításra került a kereseti kérelem, a . . . ingatlan tekintetében pedig a felperes 33%-ban lett pernyertes, ezért „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81.§-ának (1) bekezdése alapján döntött a felmerült eljárási költségek viseléséről. A felperes pernyertességét 7 920 000 Ft-ban jelölve meg, annak megfelelő 6% illeték megtérítésére kötelezte az alpereseket egyetemlegesen, a fennmaradó illetéknek a megfizetésére pedig a felperest.

Megállapította továbbá az elsőfokú bíróság, hogy mind a felperes, mind az alperesek jogi képviselői az eljárás során a megkötött megbízási szerződésük alapján kérték a képviselési költségük megállapítását, amely 10% + áfa mértékű volt, illetve igényt tartottak az útiköltségük megállapítására is. Az elsőfokú bíróság 5% + áfa mértékben látta megállapíthatónak az egyébként általa túlzott mértékűnek minősített, kikötött díjat és számítása szerint az alperesek 502 920 Ft képviselési költséget lennének kötelesek felperes részére fizetni, míg a felperes a részleges pervesztessége folytán 287 215 Ft-ot, ezért a kettő különbözetét kerekítette 250 000 Ft-ra, figyelembe véve az eljárás során a felperesi oldalon felmerült fordítási költséget is.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatását és a **INGATLAN 1** tekintetében - az egyéb ítéleti rendelkezések változatlanul hagyása mellett - a felperesnek 99/100, míg néhai **R.M.** örökhagyónak 1/100 arányú tulajdonjog szerzésének megállapítását élettársi közös szerzés címen. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó részét is megváltoztatni és alpereseket egyetemlegesen a teljes, általa igényelt perköltség megfizetésére kötelezni. Hangsúlyozta, hogy korábban a perben csatolta az ügyvédi megbízási szerződés kivonatát, amely alapján a felek 30 000 Ft + áfa óradíjban állapodtak meg. Előadta, hogy a fellebbezés elkészítésének időtartamára tekintettel az ügyvédi díjat 600 000 Ft + áfa összegben kéri megállapítani. A felperes lerótt fellebbezési illetékként 295 800 Ft-ot.

A felperes a fellebbezésének indokolásában sérelmezte a felek jövedelmi-vagyoni viszonyai tekintetében az elsőfokú bíróság megállapításait, mert álláspontja szerint azok megalapozatlanok, ellentmondásosak, illetve találgatásokra épülnek. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem az általa igazolt összegben vette figyelembe a jövedelmét és azt nem 24 331 876 Ft-ban rögzítette, ugyanis figyelmen kívül hagyta a külföldi tartózkodása idejére számára kifizetett ellátmányt. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az összes örökhagyói bankszámlára történő készpénzbefizetést és jóváírást arányosította a felperesi munkabérhez, holott az adott időszakban a szerzési arány meghatározásánál kizárólag a jövedelmeket lehetett volna figyelembe venni mindkét oldalon. Ezért - állítása szerint - az elszámolás az örökhagyó oldalán egyoldalú aránytalan előnyt eredményezett. Kérte tekintetbe venni, hogy az örökhagyó bankszámlájának egyenlege folyamatosan negatív volt, azon kisebb-nagyobb tartozások keletkeztek, illetve az örökhagyó nagyrészt hitelkártyájával vásárolt. Azzal sem értett egyet, hogy az örökhagyó jövedelme vonatkozásában az elsőfokú bíróság találgatásokba bocsátkozott, amikor nem létező bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az örökhagyónak „fekete” jövedelme volt. Állította, hogy az elsőfokú bíróság által hivatkozott „más ügyekben ismert tényállás” az adott perben nem vehető figyelembe. Ezt a jövedelmet sem a tanúvallomások, sem az alperesek előadásai nem támasztották alá, maguk az alperesek sem hivatkoztak arra, hogy az örökhagyó a munkabérén kívüli jövedelemmel rendelkezett volna. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a „fekete” jövedelmet kétszeresen vette figyelembe, egyrészt a jövedelmek arányának meghatározásánál, másrészt pedig akkor, amikor a 63-37%-os arányt fele-fele mértékűre azért emelte meg, mert az örökhagyó egyéb jövedelemmel rendelkezett. A fellebbezésében idézte a tanúk vallomásait az örökhagyó jövedelmére vonatkozóan és hangsúlyozta, hogy azok csak a nagyságrendileg

100 000 - 150 000 Ft-os havi jövedelmet támasztották alá. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes és az örökhagyó jövedelmi-vagyoni viszonyai 75-25%-ban állapíthatók meg a felperes javára, és az örökhagyó közreműködése a . . . telek megvásárlása és a felépítmény felépítése vonatkozásában csupán 1%-ra tehető.

Nem értett egyet a . . . telek vételárának az elsőfokú bíróság által megállapított módon történő kiegyenlítésével, valamint a **C Í M - 2** - szám alatti ingatlan vonatkozásában 2002. július 21. napján megkötött adásvételi szerződés tartalmával. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az örökhagyó számára ő az ingatlan 1/2 részének megszerzésekor 2 100 000 Ft összeget juttatott, amely az örökhagyó különvagyont képezne. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint okirattal igazolta, hogy a . . . telek vételárából 1 000 000 Ft-ot megtakarításból fizetett ki.

Állítása szerint a **PÉNZINTÉZET 2 NEVE** től felvett kölcsön ténye éppen azt támasztja alá, hogy az örökhagyó a telek vételárára nem teljesített 2 100 000 Ft-ot, hiszen amennyiben ezt tette volna, elegendő lett volna a telek megvásárlásához az általa 3 000 000 Ft összegben igényelt munkáltatói kölcsön felvétele. Ezért hangsúlyozta, hogy a . . . telek 5 750 000 Ft-os vételárát kizárólag ő egyenlítette ki. Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság az általa állított 8 479 038 Ft helyett csupán 5 038 455 Ft-ban állapította meg a részvényopciókból származó jövedelmét. Azt is kifogásolta, hogy a **C Í M - 1** - alatti ingatlan értékesítéséből az elsőfokú bíróság csak 11 000 000 Ft különvagyont állapított meg számára, holott 13 000 000 Ft került a felépítmény építési költségeire ráfordításra.

Az **BIZTOSÍTÁS NEVE** biztosításból befolyt összeg tekintetében szintén sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság azt nem a ténylegesen általa megkapott 868 289 Ft összegben állapította meg. Hangsúlyozta, hogy az alperesek arra nem hivatkoztak, hogy az életbiztosításra az örökhagyó bármilyen befizetést teljesített volna.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperesnek a költségeikben történő marasztalását kérték.

Arra hivatkoztak, hogy a felperes csak akkor változtatott az álláspontján, miszerint nemcsak érzelmi kapcsolat volt az örökhagyó és közte, miután jogerős közbenső ítélet született. Előadták, hogy az eljárás során végig vitatták a felperes állításait és „a részükre rendelkezésre álló korlátozott számú tényből és információból próbálták meg az általuk megismert valóságot prezentálni”.

Álláspontjuk szerint a felperes jövedelme „az általa az adózási szempontok figyelembevételére okán végrehajtott pénzügyi manőverek átláthatatlansága miatt” nem volt megállapítható. Az örökhagyó tekintetében pedig kétséget kizáróan bizonyítást nyert az a tény, hogy a munkabéren felüli jövedelemmel is rendelkezett.

Helytállónak tartották az elsőfokú bíróság megállapítását a felperes kiküldetési díjával kapcsolatban, illetve hangsúlyozták, hogy a felperes a részvényopcióból megjelölt bevétele adóköteles lett volna, azonban ő erre vonatkozóan nem járult hozzá az adóhatóság megkereséséhez. Állították, hogy a kihallgatott felperesi tanúk elfogultak voltak a felperes irányába, ezért nem a valóságnak megfelelő vallomásokat tettek. Kérték figyelembe venni az örökhagyó korábbi jogi képviselője, **TANÚ NEVE** tanúvallomását, ugyanis az közvetlen információkon alapult, hiszen az ügyfelétől tudta meg az adatokat és egyezségi tárgyalásokat is folytatott a felperessel. Kifogásolták, hogy a felperes nem adott magyarázatot arra, hogy ha volt megtakarított pénze (részvényei), miért kellett kölcsönt

felvennie, illetve azt sem fejtette ki, hogy azokat mikor, milyen pénzforrásból és mennyi idő alatt fizette vissza.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését részben, az alábbiak szerint találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a peres felek által felajánlott bizonyítást lefolytatta, de a tényállást részben tévesen állapította meg és abból részben téves jogi következtetésre jutott.

Mindenekelőtt előrebocsátja az ítélet tábla, hogy a felperes alappal sérelmezte a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a döntése indokolásában szükségtelenül bocsátkozott a felperes és az örökhagyó között fennállt kapcsolat mibenlétének taglalásába, mivel a - Debreceni Ítélet tábla **ÜGYSZÁM** /3. számú határozatával etekintetben helybenhagyott - **ÜGYSZÁM 2/21.** számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes és néhai **R.M.** örökhagyó 1999. szeptemberétől - 2007. június végéig élettársi kapcsolatban éltek, ezért az e körben tett megállapításoknak már nem volt relevanciája.

1. A szerzési arány megállapítása

Részben alappal sérelmezte a felperes az elsőfokú bíróságnak a szerzési arány megállapítására vonatkozó döntését és annak indokait.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott, „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 578/G.§-ának (1) bekezdése szerint az élettársak az együttélésük alatt a szerzésben való közreműködés arányában szereznek közös tulajdont. Ha pedig a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek kell tekinteni. A háztartásban végzett munka szerzésben való közreműködésnek számít.

Az egységes bírósági gyakorlat az azonos mértékű szerzést azonban nem vélelemként, hanem csupán kiegészítő szabályként kezeli, melyet akkor kell alkalmazni, amennyiben mérlegeléssel sem állapítható meg bizonyítás útján a szerzésben való közreműködés aránya (Legfelsőbb Bíróság Pf.II.25.919/2000. számú eseti döntése). Az élettársi kapcsolat egészének időszakára nézve ezért fel kell mérni a felek jövedelmét, kereseti viszonyait és egyéb közreműködését, s e körben minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást le kell folytatni.

Az elsőfokú bíróság lényegében ezen kötelezettségének eleget tett.

A felperes csatolta a teljes élettársi kapcsolat időtartamára nézve a jövedelemigazolását, amely szerint jövedelme 24 331 876 Ft volt. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben csupán 22 111 953 Ft elszámolására látott lehetőséget, mivel a felperes külföldi tartózkodására kifizetett ellátmányt és egyéb jövedelmet - a gyermektartás iránti perekben a gyermektartásdíj alapjául számba vett jövedelem meghatározásánál irányadó gyakorlatra hivatkozással - mellőzte. Csakhogy, a hivatkozott bírósági gyakorlat eltérő elvi alapon mellőzi - a többletköltségek és többletmunkateher miatt - ezen jövedelem számbavételét, amely szempontoknak az adott esetben éppen az élettársi kapcsolat mibenléte okán nem volt jelentősége. A külföldi kiküldetésre kifizetett összeg jövedelemnek minősül és az

kétségtől elszámolást igényel még akkor is, ha az a fél többletkiadásának fedezetét szolgáltatta. Maga a többletkiadás ugyanis az élettárs, adott esetben a felperes megélhetését, külföldi ellátását célozta, a külföldi munkavégzése pedig az élettárs egyéb tevékenységétől nem választható el, mint ahogyan a külföldi úton felmerülő bevétel, vagy éppen kiadás is csak a felek gazdálkodásán belül értelmezhető. Az ítélet ezért ezt a jövedelmet is az elszámolás körébe vonta.

Az ítélet nem látott lehetőséget arra, hogy az alperesi jogelőd korlátozott időtartamban rendelkezésre álló jövedelme miatt ne vegye figyelembe a felperesi oldalon értékelhető elszámolási időpontot. Az elsőfokú bíróság ugyanis azért számolt el a felperes oldalán az általa bizonyított jövedelemnél közel 2 000 000 Ft-tal kevesebb összeget (20 149 979 Ft-ot), mert a felperes jövedelmét csupán az örökgyő jövedelmének rendelkezésre álló tárgydőszakához igazította. Ezzel szemben az ítélet a teljes időszakban vizsgálta mindkét fél jövedelmi viszonyát és az örökgyő esetében a hiányzó időszakot becsléssel határozta meg, a rendelkezésre álló adatok szerint.

Az ítélet a örökgyő jövedelmének megállapítása körében alaposnak találta a felperes fellebbezési érveit az alperes egyéb, bankszámlájára érkező befizetései elszámolását illetően is. Jóllehet, helytálló az a megállapítás, hogy az örökgyő bankszámlájára az **GAZDÁLKODÓ SZERVEZET 2 NEVE**-től átutalt munkabéren kívül rendszeres készpénzbefizetés is érkezett 30 000 Ft - 150 000 Ft összegben, azonban ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította, ezek eredetéről semmilyen információ nem állt rendelkezésre. Ezokból azonban az elsőfokú bíróság alaptalanul bocsátkozott „találgatásokba” az örökgyő „fekete”, illetőleg ún. „zsebből kapott” fizetését illetően. Maguk az alperesek sem állították ugyanis, hogy az örökgyőnek másod-, vagy mellékállása lett volna, feketejövedelemről pedig nem volt tudomásuk, mi több, az örökgyő munkatársnője sem utalt a tanúvallomásában arra, hogy az örökgyőnek „fekete” jövedelme lett volna. Abból a tényből pedig, hogy az örökgyő nem minimálbéren volt foglalkoztatva, jövedelme havonta változó nagyságrendű volt, éppen az a következtetés vonható le, hogy a munkáltató „zsebből” nem teljesített kifizetést. Ugyanakkor a csatolt banki kivonatokról megállapítható, hogy az örökgyő bankszámlája rendszeresen negatív egyenlegű volt, a befizetésekre pedig kivétel nélkül akkor került sor, amikor arra az egyenlegrendezés érdekében szükség volt. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy a befizetések nem az örökgyő egyéb módon szerzett jövedelmére, hanem egy pénzkezelési műveletre utalnak, amelyek értékelésére a szerzési arány körében nem kerülhet sor.

Megjegyzik az ítélet, hogy nem értékelhető bizonyíték hiányában jövedelemként az örökgyő oldalán feltételezett készpénzforgalom sem, annak elszámolását maguk az alperesek sem kérték. Ezokból az ítélet a örökgyő jövedelmének megállapítása körében csupán havi rendszeres jövedelmét vonta értékelése körébe. Mivel azonban az örökgyő jövedelme csupán 2000. júliusától állt rendelkezésre, ezért a hiányzó időszakot (1999. szeptemberétől - 2000. június végéig) a 2000. évi havi átlagkereset alapján (havi 71 235 Ft-ban) határozta meg. Mindezekre figyelemmel az alperes tényleges jövedelme az élettársi kapcsolat teljes időszaka alatt 10 286 610 Ft volt, míg a felperesé 24 331 876 Ft.

Ezért az ítéltábla nem látott lehetőséget a felperes és az örökhagyó jövedelmi viszonyainak 75-25%-ban történő meghatározására, a rendelkezésre álló jövedelmek alapján az 70-30% arányban állapítható meg a felperes javára.

2. A . . . ingatlan tulajdoni arányának meghatározása

Bár a peres felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú bíróságnak a **C Í M - 2** - szám alatti ingatlan $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányú szerzése tekintetében, azonban az ítéltábla szükségesnek tartja a felperes . . . ingatlannal kapcsolatos fellebbezési kérelmével összefüggésben a **C Í M - 2** - ingatlan szerzésének vizsgálatát.

A nem vitatott tényállás szerint a peres felek 2000. november 9. napján vásárolták meg a **C Í M - 2** - szám alatti ingatlant 6 500 000 Ft vételárért, amelynek vételárát a szerződésben 4 200 000 Ft-ban tüntették fel. Az ingatlan az örökhagyó nevére került megvásárlásra és a felperes által sem vitatottan felhasználásra került a vételár megfizetéséhez az örökhagyó 2 500 000 Ft „lakáscélú megtakarítása” és 550 000 Ft szülői támogatás. Bár a felperes 1 000 000 Ft nagyságrendű különvagyoni megtakarítása és az édesanyja önkormányzati bérlakásának cseréjekor kapott 3 000 000 Ft mint különvagyon felhasználását állította, az elsőfokú bíróság a felperes különvagyont nem találta bizonyítottnak és azt állapította meg, hogy az örökhagyó 3 800 000 Ft készpénzzel rendelkezett, 550 000 Ft-ot kapott szüleitől, míg a fennmaradó vételárát a felek az örökhagyó által, illetve a közösen felvett hitelekkel fizették.

Itt jegyzi meg az ítéltábla, hogy önmagában az élettársi kapcsolat alatt igényelt hitelnek a felvétele - az élettársak közös vagyoni szerzésének vélelmére tekintettel - nem alapozza meg a különvagyoni szerzést, ha azt az élettársak egyike veszi fel, ezért erre irányuló megállapodás hiányában a hitel felhasználásával a felek szerzésarányos szerzése igazolható. Ha azonban a felek abban állapodnak meg, hogy az egyikőjük által felvett hitel a különvagyont gyarapítja, abban az esetben nem mellőzhető a különvagyoni igényt érvényesítő fél különvagyoni törlesztő-részlet fizetéséből eredő elszámolása a közös vagyon terhére. Arra ugyanis nincs lehetőség, hogy a bíróság a felvett hitelt különvagyonként számolja el és arról megtérítési igény formájában, annak részletei közös vagyonból történő fizetése ellenére ne rendelkezzen, vagy pedig a szerzési arány meghatározásánál figyelembe vett jövedelem csökkentésénél ne mellőzze ezen összeg elszámolását. Ennek hiányában ugyanis a különvagyoni igényt érvényesítő fél javára kétszeresen kerülne elszámolásra az általa felvett hitel és annak törlesztése.

Megjegyzi az ítéltábla, hogy ugyanez a helyzet abban az esetben is, ha a fél különvagyoni igényként saját számláján az életközösség alatt keletkezett megtakarítását érvényesíti, ennek az összegnek ugyanis a kétszeres elszámolását eredményezné, ha azt a bíróság a jövedelme összesítésekor a szerzésarány megállapításakor is elfogadta volna.

Adott esetben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes az 1 000 000 Ft különvagyona meglétét nem bizonyította, de ha és amennyiben annak megléte igazolására és különvagyoni felhasználására sor is került volna, abban az esetben a felperes terhére ezt a szerzésarány meghatározásakor (levonásként) értékelni kellett volna.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a felperes kétséget kizáróan nem bizonyította édesanyja hozzájárulását az ingatlan vételéhez (azt sem kifizetési bizonylat, sem a vevő tanúvallomása nem támasztotta alá), ezért az ítélet megállapítása szerint a **C Í M - 2 -** ingatlanban a felperes különvagyoni igénye nem volt igazolt.

Ugyanakkor az ítélet megállapította azt sem, hogy az örökhagyó a felperes által elismert megtakarításon és szülői támogatáson túlmenően egyéb különvagyonnal rendelkezett az ingatlanban. Abból a tényből pedig, hogy a teljes vételár forrása nem állapítható meg, legfeljebb a közös szerzésre vonható le következtetés. Ugyancsak a közös vagyont gyarapítja a fenti okfejtés szerint a felek, vagy valamelyik élettárs által felvett hitel, illetve annak tartozása, mivel egyéb elszámolásra irányuló megállapodást a felek nem bizonyítottak, nem is állítottak.

Mindezekből megállapítható, hogy a 6 500 000 Ft vételárból 3 050 000 Ft képezte az örökhagyó tulajdonát, míg a fennmaradó összeg a feleket a szerzés arányában (felperes 70%, örökhagyó 30%) gazdagította, azonban az ebből eredő eltérő tulajdoni hányadnak (37-67%) a peres felek erre irányuló fellebbezése hiányában nem volt jelentősége.

Ugyanakkor a felperes alappal hivatkozott arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok a 2002. július 21. napján megkötött adásvételi szerződés ellenére nem igazolják a felperes 2 100 000 Ft-os megtakarításának a meglétét, a **C Í M - 2 -** ingatlan közös szerzése ismeretében pedig a kifizetés nem is lett volna indokolt. Lényegében maguk az alperesek sem állították a pénzmozgás tényét, a 2 100 000 Ft esetleges különvagyonként történő elszámolását pedig nem bizonyították. A felek által kötött szerződés részletezettségéből is az a következtetés vonható le, hogy az mindössze a felperes tekintetében a munkáltatói kölcsön felvételét célozta, tényleges pénzmozgásra a felek között nem került sor.

A . . . ingatlan telkének megvásárlásakor ezért a hivatkozott 2 100 000 Ft az örökhagyó tulajdonaként nem értékelhető, mint ahogyan nem bizonyított a felperes részéről sem egyéb különvagyon felhasználása. A bankszámlán lévő pénzösszeg ugyanis az élettársi közös szerzés vélelme szerint - eltérő megállapodás hiányában - a szerzésarány szerint közös vagyonnak minősül, mint ahogyan az erre irányuló megállapodás bizonyítása hiányában a felvett hitelek különvagyoni elszámolásának sincs helye.

A felek 5 750 000 Ft-ért vásárolták a telket, amely különvagyonuk hiányában - akár hitelből, akár a felek megtakarításából került finanszírozásra - a szerzésarány szerint képezte tulajdonukat, azaz 4 025 000 Ft a felperest, míg 1 725 000 Ft az örökhagyót gazdagította.

A felülepítmény bekerülési- és forgalmi értékét a felek egyezően 16 000 000 Ft-ban jelölték meg, melyre vonatkozóan azonban az ítélet megállapította azt is, hogy a felperes különvagyoni igényét. Egyrészt a részvényopció árfolyamnyereségét 5 038 455 Ft összegben maga az elsőfokú bíróság is a felperes különvagyonaként vette számításba (melyet az alperesek sem sérelmeztek), másrészt a felperes különvagyoni ingatlanának eladási ára és az életbiztosításának különvagyoni hányada is az építkezésre került felhasználásra. Az ítélet megállapította azonban az elsőfokú bíróság megállapításával szemben alaposnak találta a felperes fellebbezési kérelmét a **C Í M - 1 -** szám alatti ingatlan

elszámolásának összecszerűségét illetően. A felperes ugyanis a bankszámlakivonatán feltüntetett, a vevő által átutalt összeggel és annak közleményével igazolta, hogy az adásvételi szerződéssel szemben ténylegesen 13 000 000 Ft megfizetésére került sor, a felperes előadása e körben a banki átutalásokra figyelemmel indokolt és bizonyított volt. Mivel pedig a felperes állítása szerint, a különvagyoni ingatlanának vételárából felhasznált 12 500 000 Ft eladási ára az elsőfokú bíróság által is megállapított árfolyamnyereség és a biztosítási összeg arányos része már önmagában biztosította a felülepítmény bekerülési költségét, ezért az ítéletábrának nem kellett vizsgálnia, hogy a felperes által állított részvényopciókból származó jövedelem összecszerűségét (mivel az azt terhelő személyi jövedelemadó kimutatása teljes körűen nem állt rendelkezésre) és ugyanebből az okból nem kellett vizsgálnia a biztosításból befolyt összeg további különvagyoni jellegét sem. Ezért az ítéletábra a felülepítményt teljes egészében a felperes különvagyónaként vette figyelembe, melyre tekintettel a peres felek által megjelölt 21 750 000 Ft forgalmi érték alapján a felperes tulajdoni hányada 23/25, az örökhagyóé 2/25 volt.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett rendelkezését a főkövetelés, a **INGATLAN 1** tulajdonjogának megállapítása vonatkozásában a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A megváltozott pervesztességi-pernyertességi arányokra tekintettel az ítéletábra a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről.

Megállapítható volt, hogy a felperes pervesztes lett a 443 076 Ft perértékű kereseti kérelmében a **C Í M - 2 -** szám alatti ingatlanra vonatkozó, az ingatlan- nyilvántartásban feltüntetettől eltérő tulajdonjog megállapítása tekintetében, illetve a **INGATLAN 1**ra vonatkozó igényével összefüggésben 1 920 000 Ft összegben, így a pervesztessége összesen 2 363 076 Ft, amely az összkövetelés (12 443 076 Ft) összegének a 19%-a, így a felperes pernyertessége 81%.

Emiatt az ítéletábra a felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett kereseti illetéknek a megtérítésére a felperest 19%-ban, az alpereseket egyetemlegesen 81%-ban kötelezte „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§-ának (3) bekezdése folytán irányadó „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése, valamint 15.§-ának (1) és (3) bekezdései alapján. Ugyanakkor az ítéletábra kötelezte a felperest a közbenső ítéletben megállapított 48 000 Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéknek a megtérítésére is, figyelemmel arra, hogy a közbenső ítélet vonatkozásában teljes egészében pervesztesnek volt tekinthető. Mindezekre tekintettel szállította le az elsőfokú bíróság által megállapított eljárási illeték összegét

189 851 Ft-ra (141 851 Ft + 48 000 Ft).

Az ítéletábra alaposnak találta a felperes fellebbezését az alpereseket terhelő részperköltség összege vonatkozásában és részben az alapos fellebbezésre, részben pedig a megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányokra figyelemmel, a marasztalása

összegét 850 000 Ft-ra emelte fel a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján, figyelembe véve a peres felek jogi képviselői által kifejtett ügyvédi tevékenységnek a mértékét.

Az ítélet tábla a felperest megillető, a képvisellel felmerült perköltségnek az összegét „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-a (2) bekezdésének b) pontja, (5) és (6) bekezdései alapján állapította meg és hozzászámította a fordítási költség arányos részét is.

A felperesnek saját magának kell viselnie a közbenső ítéletben megállapított 30 000 Ft perköltséget.

Mindezekre tekintettel a perköltség vonatkozásában is megváltoztatta részben az ítéletet a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján.

Az ítélet tábla „Az ingatlan-nyilvántartásról” szóló 1997. évi CXLI. törvény 26.§-ának (8) bekezdése és 34.§-ának (1) bekezdése szerinti földhivatali megkeresést is módosította a megváltoztatott ítéletnek megfelelően, az ingatlanügyi hatóság megnevezését is „A járási földhivatalok illetékességi területének kijelöléséről” szóló 149/2012. (XII.28.) IM rendelet 1. számú melléklete 14.7. pontjának megfelelően.

Az ítélet tábla a másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 81.§-a (1) bekezdése második mondatának figyelembevételével határozott, ugyanis a felperes, illetve az alperesek pernyertességének és pervesztességének aránya között nem volt számottevő különbség. A felperes a . . . ingatlanban 1/100 részben kérte az örökhatározó tulajdonjogának megállapítását, ehhez képest az ítélet tábla azt 2/25 részben állapította meg, az elsőfokú ítéletben rögzített 17/100 helyett. Emiatt a felek az ügyvédi munkadíjból eredő másodfokú perköltségeiket maguk kötelesek viselni.

A felperes viszont illetékfeljegyzési joga ellenére lerőgta a fellebbezési illetéket, melyből az ítélet tábla a felperes által feleslegesen lerőgt illetéket visszatérítette. Ezért a ténylegesen, indokoltan felmerült 278 400 Ft illetéket az alperesek fele-fele arányban kötelesek megtéríteni a felperesnek, emiatt az ítélet tábla a másodfokú eljárásban közel azonos pervesztességi arányoknak megfelelően kötelezte őket (rész)perköltségként 139 200 Ft-nak a megtérítésére.

Debrecen, 2014. március 5.

Szilágyiné dr. Karsai Andrea sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. előadó bírő, Dr. Szűcs Lajos sk. bírő

A kiadmány hitelűl:

-kiadó-